

Nr.19., 2012.gada novembris- decembris

Humanitāro un sociālo zinātņu metodiskās grupas pieredze

D. Perkina metode mākslas darbu analīzei

Mācot kulturoloģijas stundās par dažādu laikmetu mākslu, sastopamies ar to, ka skolēni skatās gleznu reprodukcijas, bet „neredz”. Tāpēc viens no skolotāja uzdevumiem ir mācīt skolēnus saskatīt ne tikai mākslas darba sižetu, krāsas, kompozīciju utt., bet arī izjust emocijas (pozitīvas vai negatīvas), mēģināt izprast mākslinieka mērķus, ieraudzīt simbolus, apslēptu jēgu, veidot dialogu ar darba autoru.

Jau trešo gadu saviem skolēniem piedāvāju iespēju veidot dziļāku mākslas darba izpratni, izmantojot D. Perkina metodi mākslas darbu analīzei. Ja sākumā skolēni, uzzinot par gaidāmo uzdevumu, bieži vien nav sajūsmināti (jo būs daudz jāraksta un īsti nevar saprast, ko rakstīt), tad, sākot pildīt uzdevumu, klasē iestājas klusums un sejās parādās ieinteresētība un aizrautība.

Katram skolēnam tiek iedota kāda mākslas darba reprodukcija, nav nepieciešams norādīt autoru un nosaukumu (var arī norādīt), vēlams izvairīties no populāriem un labi atpazīstamiem darbiem, jo tad skolēniem traucē iepriekšējās zināšanas un stereotipi. Skolēns saņem arī lapu ar analīzes instrukciju. Tiek paskaidrots darba uzdevums – lasīt norādījumus, izpildīt tos un saskaņā ar savām izjūtām sākt rakstīt. Darbu drīkst pabeigt mājās.

Rezultāti lielākoties ir ļoti labi, skolēni aizraujas ar darbu un pat atzīst, ka beidzot viņi ir sapratuši, cik interesanti ir aplūkot mākslas darbus. Tas ir arī stimuls apmeklēt mākslas izstādes.

D. Perkina metode

KĀ LĒNI SKATĪTIES

- Jāatrod laba distance, no kuras darbs saaug kopā vienā veselumā (tajā pašā laikā jūties brīvi, mainot attālumus līdz tam).
- Nolem skatīties labu brīdi, vismaz 3-5 minūtes. Tavs lēmums palīdzēs Tev saistīties ar darbu. Tad ...
- Ļauj savām acīm strādāt priekš sevis. Balstoties uz savu pieredzi, Tu saskatīsi dažādas darba nozīmes.
- Ļauj parādīties jautājumiem. Nedomā, ka skatīšanās sastāv no pilnīgi sasniedzamiem secinājumiem. Skatīšanās ir grūts uzdevums, tādēļ secinājums par darbu var rasties vēlāk.
- Ļauj informēt savu skatīšanos ar to, ko Tu zini, ar to, ko Tu zini vispār, ar to, ko Tu zini par mākslu tieši un par kultūras raksturu vispār un darba radīšanas laiku.

Ļauj savām zināšanām nākt uz āru.

- Pastāsti pats sev, kad Tu pamani interesantas iezīmes. Pārveido tās vārdos un raksti piezīmes. Jebkura no šīm aktivitātēm palielinās Tavu sagatavotību tajā, ko Tu redzi. Kad Tu skaties ilgāk ...
- Kad ideju plūdums izbeidzas, uz dažām sekundēm skatienu novērs, tad skaties atkal. Skatījums „prom” atsvaidzinās Tavas acis.
- Kad Tu skaties, Tev nav jāatklāj jaunas iezīmes, bet skaties arī uz iezīmēm, kuras Tu atradi pirms tam – tagad tās jau ir pazīstamākas. Iepriecini šo daļu ar gūto pieredzi, kā arī ar to, ka Tu iepazīsti savu domu ceļu par šo mākslas darbu.

KĀ SKATĪTIES PLAŠĀK

- Jautā: kas te notiek?
- Meklē pārsteigumus (krāsās, līnijās, laukumos, faktūrās utt.).
- Meklē garastāvokļa un personības izpausmi. Garastāvoklis parādās arī abstraktos darbos.
- Meklē nozīmi vispār un simbolisko nozīmi. Vai māksliniekam ir kas vēstījams?
- Skaties pēc kustības. Citos darbos tā ir tieša, citos to veido līnijas, faktūras utt.
- Mēģini atklāt laiku un vietu.
- Saskati kultūras un vēstures saistību.
- Skaties uz māksliniecisko izteiksmes līdzekļu izmantojumu. Saskati krāsas un kā tās iedarbojas, galvenās formas un kā tās līdzsvarojas vai nē. Līniju izmantojums – nelīdzenas, ātras, uzmanīgas utt. Skaties lielas lietas un mazas, struktūru, detaļas.
- Atrodi virtuozitāti. Kuras lietas darbā parādās kā grūti veicamas? Kuras iezīmes parādās kā vieglas, bet īstenībā ir grūti veicamas?

KĀ SKATĪTIES SKAIDRĀK UN DZIĻĀK

- Atgriezies pie kaut kā, kas Tevi pārsteidz. Jautā: kādēļ mākslinieks to ir veidojis? Vai lai izraisītu interesi, vai tas ir vēstījums? Kā tas iekļaujas darbā kopumā?
- Atgriezies pie kaut kā, kas Tevi interesē. Kustības sajūta darbā, emociju spēka pilna izteiksme u.c. Jautā: kā mākslinieks sasniedza efektu un kāpēc? Kā tas attiecas uz visu darbu?
- Atrodi kaut ko, kas būtu jāatrisina. Mēģini atrisināt.
- Pamēģini darbā izdarīt izmaiņas. Kā būtu, ja izmainītu krāsu, materiālu? Izmanto īkšķi vai roku, aizsedzot objektu un pētot, kā šīs izmaiņas iespaido darbu.
- Skaties pēc darba tehniskajām iezīmēm (līnijas, formas, materiāla, kompozīcijas).
- Pārbaudi, kā darbs darbojas kā mehānisms, lai saistītu Tavu redzi un domāšanu.
- Salīdzini darbu ar citiem, kurus Tu zini, kuri iedarbojas tādā pašā veidā. Kādas ir līdzības un kontrasti?
- Domā vārdos un pazīmē, ja nepieciešams. Pieraksti.
- Veido pats jautājumus un iespējamās atbildes.
- Vai ir izmainījušās Tavas domas par darbu, iedziļinoties tajā. Sasummē.
- Mēģini iegūt argumentētus secinājumus par darbu.
- Cik labs ir šis darbs, salīdzinot ar citiem līdzīgiem radošiem darbiem?

APKOPOJUMS

Sakārto visu, ko esi atklājis. Šis Tavs darbs veido pieredzes inteliģenci: bagātina to, ceļ

gaismā dziļu lietu izpratni.

D.Perkina metodes pielietojums Edgara Degā darbā “Mēģinājums”

KAD SKATĀS LĒNI:

- Darba nozīme: parādīt, kā notiek mēģinājumi baleta skolās, parādīt kādi bija tā laika baletdejošu tērpi, ko viņas dara mēģinājuma laikā.
- Kāpēc izskatās, ka dažas baletdejošas atrodas sienā? Vai tas tomēr ir domāts spogulis? Kāpēc mēģinājuma laikā viņas izskatās tā sapucējušas? Kāpēc skolotājs izskatās tik dusmīgs? Kas nāk lejā pa kāpnēm?
- Degā glezna ir gleznota ar eļļas krāsām 19. gadsimtā, tajā laikā, kad bija impresionisms, bet pats gleznotājs sevi uzskata par reālisma mākslinieku. Degā īpaši saistīja deju, lielākajā daļā viņa darbu ir attēloti dejojāji. Impresionisma mākslinieki krāsu klāj bieži kārtā, ar īsiem otas triepieniem un mēģina attēlot dabisko gaismu, īpaši pievēršot uzmanību krāsu atspīdumiem no dažādiem objektiem. Šo visu var arī pamanīt Degā gleznā.
- Pamanīju, ka meitene sēž ar ļoti atvērtām kājām, kas ir ļoti netipiski meitenēm un arī to, ka sieviete labo kaut ko baletdejošajai zem svārkjiem, ko gan viņa tur varētu pielabot?

KAD SKATĀS PLAŠĀK:

- Šeit notiek mēģinājums pirms kāda svarīga koncerta, jo skolotājs izskatās dusmīgs vai arī tikai uztraucies, tērpi tiek pēdējā brīdī pielaboti.
 - Krāsas, manuprāt, tiek izmantotas ļoti gaišas krāsas, tumšā krāsā tiek izmantota tikai meitenēm ap kaklu un ēnās. Grīdas līnijas izskatās mazliet nelīdzenas un tādēļ izskatās grīda telpiskāka.
 - Izskatās, ka nevienam nav tur garastāvokļa, visi izskatās dusmīgi, uztraukušies, ļoti nopietni, vienīgo smaidu, tādu mazu, redzu meitenē, kura sēž, bet tāpēc tas viņu parāda mazliet iedomīgāku, viņa tēlo tā, it kā visu varētu un mācētu, tāpēc viņa sēž. Tā sieviete, kas labo viņām tērpus izskatās ļoti neapmierināta, viņas sejā var nolasīt jautājumus: Kāpēc es esmu šeit? Ko es te daru? Kāpēc man tas būtu jādara?
 - Pēc gandrīz visu baletdejošu kustībām var noprast, ka viņas ļoti cenšas visu izdarīt pareizi, lai viņām tikai neko neaizrādītu, bet tā, kura sēž, pēc viņas varētu domāt, ka viņai viss vienlīdz, viņa tāpat ir labākā, bet tā, kurai kaut kas tiek labots, izskatās, ka viņai sāp, jo viņa ir mazliet ieliekusies un pie vēdera tur rokas.
 - Tā varētu būt kāda sestdiena, tas ir pirms koncerta mēģinājums pēcpusdienā apmēram pulksten 14.00, jo telpā iespīd ļoti spoža saules gaisma.
 - Pēc manām domām šis izskatās vairāk pēc mūsdienām, bet, ja runā par tā laika kultūras un vēstures saistību, tad var teikt, ka šeit parādās vārda “intelekts” saistība, jo tieši 19. gadsimta beigās šis vārds parādās, kad zinātnieki sāka interesēties par cilvēku garīgajām spējām un kāpēc pastāv atšķirības starp dažādiem cilvēkiem. Manuprāt, Degā arī mēģināja parādīt atšķirību starp dažādiem cilvēkiem, kas dejo, kas viņus māca un starp tiem, kas pielabo viņu tērpus, kas palīdz viņiem.
 - Krāsas uz mani iedarbojas ļoti pozitīvi, jo viss liekas tik gaišs un jauks, līdz ieskatās visu cilvēku sejās. Visur līnijas izskatās ļoti līdzenas, tikai ne grīdai, bet tas ir labi, jo tās līnijas padara grīdu telpiskāku. Līnijas gan līdzenās, gan nelīdzenās ir vilktas uzmanīgi.
 - Manuprāt, ļoti grūti ir parādīt gandrīz katram cilvēkam sejas izteiksmi, kuras ir parādītas vienkārši ideāli, bet vieglāk ir parādīt cilvēkus kustībā, bet tomēr tas ir grūti, jo šeit tas
-
-

tiek parādīts ļoti smalki.

KAD SKATĀS SKAIDRĀK UN DZIĻĀK:

- Mākslinieks šo darbu veidojis, lai parādīt mazu daļiņu no baletdejoņāju mēģinājuma, manuprāt, gleznojot ļoti daudz gleznas tieši, kur ir baletdejoņāji, Degā mēģināja pievērts uzmanību tam, cik tas viss ir skaisti, bet tomēr grūts darbs, varbūt tā viņa aizraušanās skatīties baletus un dejojājus pirms koncertiem.
- Mākslinieks ir sasniedzis to, ka gaisotne izskatās gaiša, pozitīva, bet tomēr sejas izteiksmes parāda visu pretējo, to viņš panāca ar krāsām un uzgleznotajām sejas mīmikā, manuprāt, tas ir ļoti grūti šīs lietas apvienot.
- Es domāju, ka problēma ir tas, ka ir uzzīmētas kāpnes, kas, manuprāt, tur neiederas, jo tas aizsedz ļoti daudzas dejojājas un kas zina varbūt tur arī ir dejojāji vīrieši, bet kāpņu dēļ mēs to nevaram uzzināt, tāpēc varēja arī iztikt bez kāpnēm.
- Vienīgās izmaiņas, ko es veiktu, tas ir negleznotu kāpnes, jo tās aizsedz ļoti daudz un tad, ja nebūtu viņu, varētu uzzīmēt vairāk dejojājas un parādīt, ka arī vīrieši dejo, bet var atstāt kāpnes, bet tad parādīt, ka viņās kāds stāv un skatās un tas raisītu vairāk intrigu, jo gribētos zināt, ko viņš vai viņa tur dara.
- Darba kompozīcija ir ļoti veiksmīga, jo ir tā, ka katrā vietā notiek kaut kas cits, vienā stāv skolotājs, otrā visas dejojājas, trešajā kāpnes, bet ceturtajā sieviete, kas labo tērpus, bet viss kopumā izskatās tieši tā, kam tam vajadzētu būt.
- Ieraugot darbu, uzreiz gribējās domāt, kāpēc viss ir tik pozitīvs, bet tomēr negatīvs un kāpēc Degā tieši glezno baletdejojājas.
- Visi Degā darbi, kur ir baletdejojājas, iedarbojas līdzīgi, gribas domāt, kāpēc visi tieši tā ir uzgleznoti, kāpēc skolotājs ir tik dusmīgs uz visiem, kāpēc dejojājas ieņem tieši tādu pozu, jo gandrīz visos darbus, kur ir saistīts ar baletdejošanu, dejojājam ir tāda poza.
- Kāda nozīme darbam? Parādīt mēģinājumu pirms koncerta, kā uzvedās cilvēki, kas notiek pirms paša koncerta. Kāpēc visi ir tik bēdīgi un uztraukti, izņemot to vienu meiteni? Lai parādītu, ka ne jau visi dejojāji un cilvēki ir vienādi. Kas nāk pa kāpnēm lejā? Kāda dejojāja, kas ir nokavējusi mēģinājumu, tāpēc viņa mēģina atnāk klusi uz pirkstgaliem.
- Ir mainījušās domas, jo iedziļinoties darbos tev viņš sāk vairāk nepatikt, vai tomēr vairāk iepatikties, man darbs sāka vairāk iepatikties, jo sākumā ieraugot redzēju tikai mēģinājumu ar dejojājam, bet tagad iedziļinoties, redzu baletdejojāju smago darbu, kā Degā to visu ir tik smalki uzgleznojis. No sākuma likās viss darbs pozitīvs, bet tomēr iedziļinoties tur ir negatīvas iezīmes, kas ir dejojāju sejas izteiksmes, kas ir ļoti bēdīgas, dusmīgas un nopietnas.
- Degā darbi kopumā ir ļoti izcili, tāpēc viņa darbu arī izvēlējos, jo, ieraugot šo darbu pirmo reizi, uzreiz gribējās par viņu rakstīt, jo viņš ir ļoti skaists. Viņa darbus varētu pielīdzināt pat pašiem labākajiem kā Leonardo da Vinči, Mikelandželo un citiem.

APKOPOJUMS:

Edgara Degā darbs "Mēģinājums" ir viens no skaistākajiem impresionisma darbiem, šajā darbā savijās pozitīvais un negatīvais, pozitīvās ir gaišās krāsas, kas tiek izmantotas darbā, darbā ir tikai mazliet tumšas krāsas, kas ir impresionisma princips, bet negatīvais ir sejas izteiksmes dejojāju sejas, jo tur var redzēt dusmas, nopietnību, uztraukumu. Glezna izskatās ļoti telpiska, tas ir panākts ar līnijām, kas ir uzgleznotas it kā mazliet nelīdzenas. Manuprāt, darbs mēģina atklāt baletdejojāju izteiksmes, darbus pirms koncertiem, ko dara skolotāji un palīgi. Darbs ir tik skaists,

ka to var pielīdzināt pasaules slaveno maksliedzi darbiem kā piemēram Mikelandželo.
Glezna pirmajā acu mirklī liekas skaista, bet, iedziļinoties viņā, tā ir vēl skaistāka.

MVG Vēstures un kulturoloģijas skolotāja
M.Kazakeviča

Biznesa plānu konkurss

Madonas Valsts ģimnāzija katru mācību gadu organizē Biznesa plānu konkursu Valsts ģimnāziju un Starpnovadu vidusskolu 10. – 12. klašu skolēniem.

Biznesa plāns ir dokuments, kurā tiek plānota uzņēmējdarbība noteiktam laika posmam. Biznesa plāns sniedz iespēju pārdomāt par plānoto, konkretizēt plānoto mērķu sasniegšanas veidus. Tam jābūt konkrētam, pārdomātam, jāatspoguļo pašreizējā situācija un nākotnes perspektīvas. Tajā jāuzsver uzņēmuma stiprās un vājās puses. Biznesa plānam ir noteikts saturs. Ar tā nodaļām un ieteikumiem biznesa plāna sastādīšanā var iepazīties Junior Achievement Latvija mājas lapā www.jal.lv sadaļā: Biznesa plānu konkurss - >Materiāli

Biznesa plānu konkurss

Valsts ģimnāziju, Madonas, Lubānas, Cēsaines, Ērgļu un Varakļānu novadu 10.-
12. klašu skolēniem

Nolikums
2012./2013.m.g.

Madonā

Konkursa mērķis:

Veidot izpratni par biznesa plānu un tā nozīmīgumu, uzsākot uzņēmējdarbību.

Uzdevumi:

1. Apgūt biznesa plāna sastādīšanas prasmes.
2. Nostiprināt prasmes informācijas apkopošanā un novērtēšanā.
3. Veidot iemaņas uzņēmuma vadīšanā un plānošanā.
4. Iegūt zināšanas finanšu analīzē.
5. Prezentēt savu biznesa ideju.

Dalībnieki:

Valsts ģimnāziju, Madonas, Lubānas, Cēsaines, Ērgļu, Varakļānu novadu 10. – 12. klašu skolēni. Biznesa plānu var izstrādāt viens skolēns vai skolēnu grupa (līdz 3 cilvēkiem).

Biznesa plāna būtība un saturs:

Biznesa plānā izklāsta iecerētās uzņēmējdarbības būtību, mērķus un pasākumus to sasniegšanai, ko pamato ar aprēķiniem. Biznesa plāna neatņemamas sastāvdaļas ir:

- kopsavilkums: īsi aprakstīta biznesa būtība un tā īstenošanas nosacījumi.
-

- uzņēmums un tā vadība,
- produkta vai pakalpojuma raksturojums,
- tirgus analīze: mērķa tirgus, kopējais apmērs, tirgus daļa, galvenie konkurenti,
- mārketinga plāns: preces virzīšana tirgū,
- ražošanas organizācija: kas nepieciešams procesa nodrošināšanai, kā iegūs nepieciešamos resursus (izejvielas, materiālus, darbarīkus, darbaspēku utt.),
- uzņēmuma vadība un nodarbinātās personas: informācija par uzņēmuma dibinātājiem, nodarbinātajām personām.
- finanšu plāns un aprēķini: finanšu avoti, finansējuma izlietošanas mērķis, nepieciešamā finansējuma apjoms un detalizēts izlietojums.
- riski: galveno risku uzskaitījums un raksturojums, paredzamie pasākumi risku mazināšanai.

Noformējuma prasības:

- Biznesa plāna apjoms 15 – 20 lpp.(fonts – Times New Roman, izmērs – 12), pielikumi un tabulas.
- Titullapā jāietver šāda informācija:
uzņēmuma nosaukums,
darbības virziens,
darba autors (autori)
skola un klase,
kontaktadrese un telefona Nr.,
darba vadītājs (skolotājs)
darba sastādīšanas gads un mēnesis.

Konkursa norise:

Konkursa izsludināšana – **2012.gada 21.decembris**

Konkursa darbu iesniegšana Madonas Valsts ģimnāzijā – līdz **2013.gada 8.martam**

Konkursa finālistu paziņošana – **2013.gada 5.aprīlī**

Konkursa fināls – **2013.gada 12.aprīlī**

Vērtēšana:

No katras skolas var iesniegt 3 biznesa plānus. Finālam paredzēts izvirzīt 10 labākos darbus (žūrijai ir tiesības noteikt citu skaitu). Finālisti tiks aicināti prezentēt savus biznesa plānus un atbildēt uz žūrijas jautājumiem.

Vērtēšanas kritēriji:

Nr.	Kritēriji	Max punkti
1.	Noformējums (ievērotas noformējuma prasības)	5
2.	Kopsavilkums	15
3.	Idejas aktualitāte	5
4.	Uzņēmuma un tā vadība	15
5.	Produkta vai pakalpojuma raksturojuma	10
6.	Tirgus un konkurentu analīze	20
7.	Mārketinga plāns	15

8.	Ražošanas organizācija	15
9.	Uzņēmuma vadība un nodarbinātās personas	10
10.	Finanšu paskaidrojums un analīze	20
11.	Riski	10
	KOPĀ	140

Darbu izvērtēšanā piedalīsies Madonas novada uzņēmēji.

Ieteikumi

Ieteicams izmantot: Rokasgrāmatu „Biznesa plāna veidošanas pamatprincipi”, kura pieejama www.jal.lv sadaļā: Biznesa plānu konkurss - >Materiāli

MVĢ ekonomikas skolotāja
I.Vabule

Kritiskās domāšanas metožu izmantošana literatūras stundās

Kritiskā domāšana Akadēmiskie pretstati

Par kritisko domāšanu kā procesu un darba metodi ir pausti daudz un dažādi viedokļi. Viens no tiem- kritiskā domāšana ir domāšana, kas veicina spriešanu, jo balstās kritērijos, ir paškorektīva un kontekstu vērā ņemoša. No šīs darba formas plašā metožu klāsta visvairāk esmu pielietojusi Akadēmisko pretstatu metodi, jo to var izmantot, strādājot ar gandrīz jebkuru prozas vai dramaturģijas darbu.

Šai darba formai nepieciešamas 2 mācību stundas. Vislabāk tā gan izmantojama stāstu mācīšanā, plašāki darbi lasāmi mājās. Pēdējoreiz pati to izmantoju, mācot I. Ābeles stāstu „Klusā daba ar granātābolu.”

Sākums ir - **ierosināšana**. Liek skolēniem rakstīt vārdu virkni, un 2 minūtēs vārdi jāievieto teikumā, lai tas veidotos kā prognoze par tekstu, kuru lasīsim. Tad tiek lasīts teksts (negarš). Tad skolotājs „dala” pārus-1. pārim jāuzraksta pēc iespējas vairāk argumentu par šādu apgalvojumu-Galvenajam varonim vajadzēja ielikt meitenes somā nazi. 2.pārim-Galvenajam varonim nevajadzēja ielikt meitenes somā nazi. Abi pāri nolasa savus argumentus. Nedrīkst būt diskusija, nedrīkst runāt no galvas. Jālasa.

Vidusposms - **apjēgšana**. Dalās pāri. Viens no pāra ir informācijas devējs(sēž solā un visiem, kas pienāks, klāstīs sava apgalvojuma argumentus). Otrs ir informācijas vācējs(iet pa visu klasi pie sava apgalvojuma pāra informācijas devēja un papildina savos pierakstos argumentus ar tādiem, kuru nebija pašam.) Tā īsā laikā savācam visas klases viedokli. Tad analizējam-grupējām argumentus: vienā stabiņā rakstām tos, kuri attiecas uz tekstu, uz situāciju, otrā tos, kuri ir kā patstāvīgi argumenti, pašā dzīves pieredzes ceļā saprasti. Vēlreiz pāri nolasa savus “apstrādātos” argumentus viens otram. Samaina pāriem argumentus. Te tad nu sākas kritiskā domāšana-iejusties lomās, jo informācija nav ielaista “dziļumā”. Un nav jau arī viennozīmīgas atbildes.

Beigu posms. **Refleksija**. Visi četri grupas dalībnieki uzraksta 3 atbildes, kā ,viņuprāt, galvenajam varonim vajadzēja rīkoties un kāds tad būtu stāsta risinājums. Tagad sākas grupas diskusija.

Visbeidzot 2 min tiek dots brīvais raksts-“Es galvenā varoņa vietā”.
Nolasa tie, kuri grib to darīt. Man patīk izmantot šo metodi, izmantoju dažādas variācijas, saistošākais ir tas, ka- tāpat kā dzīvē- nav viennozīmīgas atbildes. Skaistākais ir maiņā un versijās.

MVG latviešu valodas un literatūras skolotāja
Inga Šneidere

Par dzīvo dzīvi.

(Nošpikots no Z. Mauriņas)

Sākšu ar kādu dzīves līdzību. Literatūras stundās, stāstot par rakstnieku dzīvi un personību, parasti uz magnētiskās tāfeles izvietuju attēlus, kas ilustrē literātu dzīves gaitu, šo informāciju komentēju, pievēršu audzēkņu uzmanību kādām situācijām, cerot, ka tā vieglāk atcerēties, saprast un izdzīvot šos likteņus. Tomēr interese par fotogrāfijās ieraugāmo ir minimāla. Kādā reizē viss mainījās. Uz stenda bija izliktas pašu skolēnu fotogrāfijas, iezīmētas, ielīmētas kādā kolāžas tipa attēlā, kas rādīja komisku, sirreālu ainu par viņiem. Kas mainījās? Katra klase, kas nāca uz stundu, pētīja un apsprieda, ilgi stāvēja un skatījās.

Šī situācija deva iedvesmu dažām situācijām, tas ir, veidot uzdevumus, ko dodu skolēniem, tādus, lai tie būtu saistīti ar realitāti, viņu dzīvi vai atdzīvotos, izspēlējot kādu literāru darbu, cenšos tos izveidot tā, lai audzēkņi paši būtu iesaistīti konkrētajā situācijā, it kā izdzīvotu to. Tāds „izdzīvojams” uzdevums tika veidots kā ieskautes darbs par I. Ziedoņa dzeju. Skolēnu uzdevums bija iestudēt kādu televīzijas raidījumu, piemēram, „100 g kultūras” vai „Panorāmu”, iztēlojoties sevi žurnālista, intervējamā, ziņu moderatora vai dzejnieka lomā. Šo darbu var veikt viens, ja izvēlas laika ziņu raidījumu, var veidot raidījuma radošo komandu līdz pieciem cilvēkiem, piemēram, raidījumam „Gandrīz ideālas vakariņas”. (Tā radīta situācija, kad ieskaitē var novērtēt grupu darbu). Raidījuma tekstā tiek izmantoti I. Ziedoņa dzejas citāti, to analīze, teksts, ko, saistot šos citātus, izdomās paši dalībnieki. Ieskautes vērtējumā tiks ņemts vērā sakarīgums un loģiskums, iejušanās lomā, radītā vide, apģērbs, arī tēlojums. Dzejas zināšanu novērtēšanai izmantoju viņu iepriekš uz lapām uzrakstītos dzejoļus vai to fragmentus, tā varu pārbaudīt un precīzi fiksēt zināšanu apjomu un pareizību

Cits uzdevums ir kā iesaistīšanās spēlē. Veidojot pārskatu par rakstnieku dzīves gaitu, konkrētais uzdevums ir izveidot kolāžu- notikumu seriālu par vairākiem dzīves posmiem. Izmantojot dažādu žurnālu attēlu izgriezumus, uzdrošinos likt ielīmēt tieši Raiņa vai R. Blaumaņa portretu, kas vecuma ziņā atbilst noteiktam dzīves posmam, tas ir gan nenopietni, gan komiski, bet jācer, ka audzēkņiem paliks atmiņā šī pārveidotā realitāte, kur jāparāda konkrētas zināšanas, jāatrod vidi raksturojošas detaļas, noteikta laika zīmes, kas to raksturo.

Ar cerību, ka šāda veida iejušanās literatūras norisēs atdzīvina pelēko „burtu vielu”, eksperimentēju un priecājos, ja kādā brīdī skolēni pēta un apspriež kāda rakstnieka personību.

MVG latviešu valodas un literatūras skolotāja
V. Čakule